

П.В. Смірнова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Акцент на академічну інтернаціоналізацію є одним із рушійних чинників реформ вищої освіти в Україні та у світі. Відповідно до Стратегії мобільності європейського простору вищої освіти 2012 року, країнам рекомендовано розробити та впровадити національні стратегії інтернаціоналізації та мобільності. Зважаючи на прагнення та намагання університетської спільноти до розвитку процесу інтернаціоналізації вищої освіти, обгрунтованою є розробка національної стратегії інтернаціоналізаційного процесу, що на сьогодні відсутня в Україні.

Інтернаціоналізація вищої освіти – відносно новий феномен, який може мати різні трактування. На думку дослідників, інтернаціоналізація в Україні стимулює національну освітню реформу та спрямована на те, щоб вищі навчальні заклади знайшли своє місце в міжнародному освітньому просторі. При цьому без зняття існуючих бар'єрів у питаннях стратегічного планування, розподілу фінансових і людських ресурсів та пріоритетних напрямків роботи інтернаціоналізація була б неможлива.

У разі конструктивного підходу і за умови підтримки зарубіжних партнерів Україна цілком може стати прикладом для інших пострадянських держав у сфері реалізації освітніх інновацій. Чим більший вплив надасть інтернаціоналізація на підвищення рівня відкритості української системи вищої освіти, тим легше і швидше перетворення зможуть адаптуватися.

Сучасна вища освіта не може залишатися осторонь інтернаціоналізації. Реагуючи на запити студентів, викладачів та співробітників, університети змушені шукати можливості для міжнародного розвитку, внесення інтернаціоналізації до стратегії розвитку університету та залучення ресурсів і партнерів. Результатом цього стає необхідність вироблення керівництвом університетів системних інституційних інструментів підтримки інтернаціоналізації. Необхідність розвитку інтернаціоналізації мотивується різними факторами, в тому числі потребою в розширенні доступу до джерел передових знань, новими можливостями для вибудовування партнерських відносин і розвитку навичок міжкультурних

комунікацій, а також зміцненням громадянського суспільства, підготовкою кадрів, готових до роботи в умовах глобалізації, підвищенням репутації вищого навчального закладу тощо.

Бенефіціарами інтернаціоналізації є різні учасники університетської спільноти, і кожен з них пред'являє до неї свої вимоги: викладачі та вчені зацікавлені у відкритті нових можливостей для проведення досліджень, розвитку кар'єри та побудови міжнародної репутації; студенти – у міжнародній мобільності, стипендіальній підтримці та гарантії успішного працевлаштування; керівники закладів вищої освіти – у залученні додаткового фінансування, підвищення репутації своєї інституції та нарощуванні її потенціалу; уряд – у підготовці якісних кадрів і зміцнення позицій країни на глобальному просторі

Інтернаціоналізація повинна стати частиною стратегії і враховуватися при вирішенні ключових питань розвитку університету, пов'язаних з місією і цінностями, принципами фінансового управління, розвитку бренду та управління людськими ресурсами, а також при прийнятті рішень щодо трансформації університету, зміни керівництва, модернізації навчальних планів. Це, звичайно, не означає, що інтернаціоналізація повинна бути домінуючим фактором у процесі прийняття рішень, але, безумовно, повинна прийматися до розгляду. У такому разі результати інтернаціоналізації будуть сприяти зміцненню міжнародних зв'язків і вирішення суспільно значущих завдань.

Заохочуючи заклади вищої освіти зайняти активну позицію в інтернаціоналізації, національний рівень істотно впливає на вищу освіту через політичне управління, фінансування, програми та контроль. З огляду на різноманітність університетів, необхідно відзначити, що принципи можливості для національної політики пов'язані зі створенням умовних рамок для вищих навчальних закладів, щоб зробити їх проактивними учасниками інтернаціоналізації шляхом: надання реальної автономності та підвищення рівня відповідальності; розробки національної стратегії інтернаціоналізації вищої освіти; запровадження проектів обмінів як основного шляху просування зобов'язань в міжнародній співпраці. Фінансові стимули найкращим чином мотивують та заохочують університети до інтернаціоналізації.

Оскільки нові форми навчання викликають великий інтерес, слід вивчати міжнародний ринок освітніх послуг. У цьому контексті транснаціональна освіта виступає драйвером розвитку інтернаціоналізації національної освітньої системи та водночас потужним джерелом диверсифікації її фінансування.